

Brüssel, 17.9.2020
SWD(2020) 177 final

KOMISJONI TALITUSTE TÖÖDOKUMENT
MÕJU HINDAMISE ARUANDE KOMMENTEERITUD KOKKUVÕTE

Lisatud dokumendile:

**Komisjoni teatis Euroopa Parlamendile, nõukogule, Euroopa Majandus- ja
Sotsiaalkomiteele ja Regioonide Komiteele**

Euroopa 2030. aasta kliimaeesmärgi suurendamine:

investeerimine kliimaneutraalsesse tulevikku meie inimeste hüvanguks

{COM(2020) 562 final} - {SEC(2020) 301 final} - {SWD(2020) 176 final} -
{SWD(2020) 178 final}

Kommenteeritud kokkuvõte
Teatise „Euroopa 2030. aasta kliimaeesmärgi suurendamine: investeerimine kliimanetraalsesse tulevikku meie inimeste hüvanguks“ mõjuhinnang
A. Vajadus meetmete järele
Mis on probleem ja miks on tegemist ELi tasandi probleemiga?
EL on seadnud eesmärgi muutuda 2050. aastaks kliimanetraalseks, st vähendada kasvuhoonegaaside heitkogused nullini. ELi praegune 2030. aasta kliimaeesmärk vähendada kasvuhoonegaaside heitkoguseid vähemalt 40 % ning kliima-, energia- ja transpordialased õigusaktid võeti vastu eesmärgiga vähendada kasvuhoonegaaside heitkoguseid 2050. aastaks vähemalt 80 %. Praegune 2030. aasta kliimaeesmärk, mis hõlmab nii eesmärki kui ka õigusakte, võib seega ajendada poliitikakujundajaid, investoreid ja kodanikke tegema otsuseid, mis võivad kinnistada kasvuhoonegaaside heitkogustega seotud suundumusi, mis ei ole kooskõlas kliimanetraalsuse saavutamise eesmärgiga 2050. aastaks.
Mis tuleks saavutada?
Algatuse esimene üldeesmärk on suurendada ELi kasvuhoonegaaside heite vähendamise 2030. aasta eesmärki 50–55 %-ni võrreldes 1990. aastaga ning muuta vastavalt kavandatud kliimaseadust. Nii hakkaks EL tasakaalustatult ja usaldusväärselt edasi liikuma, et saavutada 2050. aastaks oma kliimanetraalsuse eesmärk ja võimaldada sidusrühmadele suuremat prognoositavust. Algatuse teine üldeesmärk on valmistada ette Euroopa majanduse CO ₂ heite vähendamises keskse tähtsusega kliima- ja energiaalaste õigusaktide vajalik kohandamine, sealhulgas määrata kindlaks CO ₂ heite maksustamise tulevane roll ja kohaldamine ning selle koostoime teiste poliitikavaldkondadega.
Milline on ELi tasandi meetmete lisaväärtus (subsidiarsus)?
ELi koordineeritud tegevus võib tõhusalt täiendada ja tugevdada riiklikke ja kohalikke meetmeid ning saab kasu ELi ühtsest turust. Kliimaeesmärkide suurendamine nõuab poliitilisi meetmeid paljudes valdkondades. Niisuguse eesmärkide suurendamise ja sellega seotud poliitika mõju majanduskasvule ja töökohtade loomisele, õiglusele ja kulutõhususele on näide nendest aspektidest, mida saab ELi tasandil paremini arvesse võtta. Kliimamuutused on piiriülene probleem ja ELi meetmed on olulised ülemaailmse tegevuse toetamiseks.
B. Lahendused
Millised on erinevad poliitikavariandid eesmärkide saavutamiseks? Kas on olemas eelistatud variant? Kui ei, siis miks?
Mõjuhinnangus kinnitatakse, et suurema eesmärgi saavutamine, st kasvuhoonegaaside heite vähendamine 50–55 % ulatuses on võimalik vastutustundlikul ja sotsiaalselt õiglasel viisil, et see võib hoogustada kestlikku majanduskasvu ja tööhõivet ning kiirendada üleminekut puhtale energiale, eelkõige koos asjakohaste toetavate poliitikameetmete ja CO ₂ heite maksustamisest saadud tulu kasutamisega. Kasvuhoonegaaside heite vähendamise eesmärgi 55 %-ni tõstmise majanduslikud riskid on piiratud, samal ajal suurendab see investorite kindlustunnet ja vähendab CO ₂ -mahukast tootmisest sõltuvuse ohtu ning toob märkimisväärset üldist keskkonnakasu. Mõjuhinnangus kinnitatakse, et suurema eesmärgi saavutamiseks on vaja läbi vaadata paljud ELi poliitikavahendid. Mõjuhinnangus leitakse, et eriti kasulik on näha ette lai valik poliitikavahendeid, sealhulgas CO ₂ heite maksustamine ning kõrgemad eesmärgid energia- ja transpordisektori õiguspoliitikas, ning seal sedastatakse selgelt, et olemas ei ole ühtainsat

poliitikavahendit, mille abil suudetaks saavutada kõik hinnangus käsitletud eesmärgid.

Millised on eri sidusrühmade seisukohad? Kes millist varianti toetab?

Valdav enamik avalikus konsultatsioonis vastanutest toetas kliima, taastuvenergia ja energiatõhususe valdkonnas kõige kõrgemate eesmärkidega variantide kasutamist. Peaaegu 80 % avalikus konsultatsioonis osalenutest oli seisukohal, et kasvuhoonegaaside heite vähendamise eesmärki tuleks suurendada vähemalt 55 %ni, ning seetõttu leidis ligi 70 % neist, et praegust taastuvenergia eesmärki tuleks suurendada osakaaluni üle 40 %, ja üle 60 % vastanutest eelistas eesmärki, mis on suurem kui energiatõhususe parandamine 40 % (primaar- ja lõppenergia). Sellele vaatamata jagunesid eelkõige ettevõtjate ühenduste vastused eesmärkide suuruse osas võrdsemalt. Üldiselt rõhutati avalikus konsultatsioonis eelkõige vajadust mis tahes CO₂ heite maksustamise algatustega kaasnevate täiendavate õiguspoliitikameetmete järele.

C. Eelistatud poliitikavariandi mõju

Millised on eelistatud poliitikavariandi (kui see on olemas, vastasel korral peamiste poliitikavariantide) eelised?

Peamine eelis seisneb selles, et heitkoguste vähendamine 2050. aastaks kliimanetraalsuseni jõudmiseks ei lükku edasi, mis suurendab investorite kindlustunnet ja vähendab CO₂-mahukast tootmisest sõltuvuse ohtu. Investeeringud vähese CO₂ heitega majandusse võivad hoogustada majanduskasvu ja töökohtade loomist, kiirendada üleminekut puhtale energiale ning aidata kaasa keskkonnahoidlikule taastumisele pärast COVID-19 kriisi. CO₂ heite maksustamise vahendid võivad suurendada tulu, mida saab otstarbekalt ära kasutada keskkonnahoidlikes investeeringutes, ning vähendada konkurentsi moonutavaid makse, nagu tööjõumaksud, ergutades majanduskasvu ja tööhõivet. Energiatõhusust ja taastuvenergiat kasutatakse palju rohkem ning selle tulemusena oleks energiasüsteem kindlam ja impordist vähem sõltuv, säästes fossiilkütuste impordikuludelt 325 miljardit eurot ja 375 miljardit eurot aastatel 2021–2030. Energiatõhususe ja taastuvate energiaallikate kasutuselevõtt aitaks kaitsta tarbijaid tõusvate energiahindade mõju eest. Õhusaaste mõju väheneks, kuna 2030. aastaks toimuks kasvuhoonegaaside heite vähendamise suurima eesmärgi korral rohkem kui 60 % vähenemine 2015. aasta tasemega võrreldes. ELi maakasutussektorit majandatakse säästvamalt, mis stimuleeriks metsastamist ja degradeerunud maa taastamist, et peatada ELi loodusliku süsiniku siduja vähenemine.

Millised on eelistatud poliitikavariandi (kui see on olemas, vastasel korral peamiste poliitikavariantide) kulud?

Energiasüsteemi kulude kasv on väga piiratud: 10,6 %-lt SKPst 2015. aastal ligikaudu 11 %-le 2030. aastal. Iga-aastased keskmised investeeringud energiasüsteemi, sealhulgas transporti, peavad ajavahemikul 2021–2030 võrreldes ajavahemikuga 2011–2020 suurenema 312 miljardi euro võrra, et saavutada kasvuhoonegaaside heitkoguste vähendamine 50 %, ning ligikaudu 350 miljardi euro võrra, et saavutada kasvuhoonegaaside heitkoguste vähenemine 55 %. Nii süsteemi maksumus kui ka investeerimisvajadused sõltuvad kasutatud poliitikavariantidest, kuid varieerumise ulatus on piiratud. Investeeringud tasuvad ära aja jooksul suures osas kütusemaksete vähendamise teel, kuid suureks väljakutseks võib osutuda vajalikus koguses rahaliste vahendite mobiliseerimine 2030. aastaks. COVID-19 kriis ei ole seda probleemi muutnud, kuna see ei vähenda aastakümne lõpuks vajaminevate struktuuriinvesteeringute mahtu. See näitab, kui oluline on taastepakett, mis keskendub keskkonnahoidlikele investeeringutele materiaalseid vahendeid ja tööjõudu hõlmavasse taristusse. Analüüsist nähtub, et energiaga seotud kulude osakaal leibkondade eelarves suureneb vaid pisut, kui kasvuhoonegaaside heite vähendamise eesmärki suurendatakse, kuid tähelepanu tuleks pöörata asümmeetrilisele mõjule. Väikese sissetulekuga leibkondade energiakulude osakaal nende sissetulekus on suurem ja üleminek avaldab neile suuremat mõju. CO₂ heite maksustamisest saadud tulu võiks kasutada selliste poliitikameetmete rahastamiseks,

millega vähendatakse negatiivset jaotusmõju (nt sihipärase toetuse kaudu energiatõhususse tehtavatele investeeringutele või väikse sissetulekuga leibkondadele tehtavatele ülekannetele). CO₂ heite maksustamisest saadava tulu tagasisuunamine võib tegelikult eeldatava negatiivse mõju tagasi pöörata.

Milline on mõju VKEdele ja konkurentsivõimele?

Mõju ELi üldisele konkurentsivõimele on positiivne, kuna paraneb energiatõhusus ja ringlus ning edeneb innovatsioon. EL saab kasu esmategutseja eelisest, tõhustades üleilmseid kliimamuutuste vastaseid meetmeid. Saastekvootide tasuta eraldamine ELi heitkogustega kauplemise süsteemi raames võib siiski aidata vältida kasvuhoonegaaside heite ülekandumist, kuid kaalumisel on ka muud meetmed. Eeldatakse, et VKEdele on üleminekul võtmeroll, eelkõige innovatsiooni allikana kõigis majandussektorites.

Kas on ette näha märkimisväärset mõju riigieelarvetele ja ametiasutustele?

Jaotusmõju liikmesriikide tasandil hinnatakse konkreetsete seadusandlike ettepanekutega, mis järgnevad 2030. aasta kliimaeesmärgi kavale.

Kas on oodata muud olulist mõju?

Ainult ELi meetmetega ei ole võimalik nõutavat ülemaailmset heitkoguste vähendamist saavutada, kuid EL soovib oma partneritele näidata, et suurem kliimaeesmärk, majanduslik heaolu ja kestlik majanduskasv võivad käia käsikäes. Sellega seoses on oluline järgmine suur ÜRO kliimakonverents, mis toimub 2021. aastal Glasgows. Osalistelt oodatakse, et nad ajakohastaksid oma panust Pariisi kokkuleppesse (ÜRO kliimakokkulepe).

Proportsionaalsus?

Kavandatud meede on proportsionaalne eesmärgiga saavutada 2050. aastaks kasvuhoonegaaside netoheite nulltase.

D. Järeelmeetmed

Millal poliitika läbi vaadatakse?

ELi kliima- ja energiaalaste õigusaktidega on ette nähtud terviklik raamistik, mis võimaldab jälgida edusamme ELi eesmärkide saavutamisel ja vaadata läbi poliitika. Üldraamistik on sätestatud kliimaseaduses ning üksikasjalik seire- ja aruandlusraamistik energialiidu ja kliimameetmete juhtimist käsitlevas määruses. Edasiminekuks vaadatakse üle iga viie aasta järel kooskõlas Pariisi kokkuleppe kohaselt tehtava ülemaailmse kokkuvõttega.